

INTERVIEW: De vier echtgenotes van Alissa York

maandag 5 februari 2007 om 13:13

Met Vreemde ogen heeft de Canadese schrijfster Alissa York (1970) een fascinerende roman geschreven over veelwijverij binnen een mormoonse gemeenschap in het Amerika van de negentiende eeuw.

Door Oene Kummer

Een man die met meerdere vrouwen trouwt, wat is dat voor iemand? In *Vreemde ogen* is Erastus Hammer een jager en verzamelaar, die niet alleen op wild jaagt, maar ook op vrouwen. "Een keiharde man, maar wel eentje die typerend is voor de macho's die het Wilde Westen veroverden. Nou ja, typerend, op zijn vier echtgenotes na dan."

Alissa York -vrolijk gezicht, ravenzwart haar - kan er zelf om lachen. De in het Canadese Winnipeg wonende schrijfster heeft nooit de behoefte gevoeld om tot iemands harem toe te treden, maar het onderwerp vond ze boeiend genoeg om haar tweede roman aan te wijden.

"Ook in de negentiende eeuw vormden de mormonen al een minderheid", legt ze uit. "En ook toen werden ze door de rest van Amerika in de gaten gehouden." De mormonen waren echter slim

genoeg om de bal terug te kaatsen. "Ze zeiden: jullie klagen over onze manier van leven, maar kijk eens naar jullie liberale gewoontes, naar jullie minnaresses en hoeren. Bij de mormonen was de mannelijke honger naar meerdere seksuele partners in het geloof verankerd, zodat iedereen wist waar hij of zijn aan toe was."

Dat neemt niet weg dat de vrouwen in de meeste gevallen geen inspraak hadden aan wie ze werden uitgehuwelijkt. "Pure slavernij, nog los van de omstandigheden waaronder deze vrouwen leefden. In sommige gezinnen ging men in harmonie met elkaar om, maar net zo vaak was er tussen de vrouwen sprake van onderlinge haat en nijd."

Erastus Hammer heeft in *Vreemde ogen* vier echtgenotes, die allemaal hun specifieke functie hebben. "De eerste vrouw bestiert het huishouden. Zij is de baas en is niet bang haar macht te gebruiken. De tweede vrouw is het meest vruchtbaar. Haar tragiek is dat zij haar kinderen na de geboorte moet afstaan aan de eerste vrouw, die ze zelf opvoedt. De derde vrouw is voor het lichamelijke genot. De vierde heeft de meest bijzondere functie: zij is er om de dieren op te zetten waarmee Erastus na de jacht thuiskomt."

Uitgerekend die vierde vrouw, Dorrie, zet het drama in gang dat uiteindelijk tot Hammers ondergang leidt. Als kind was ze getuige van de wrede moord op haar ouders in een rustige vallei in Zuidwest-Utah. Na haar adoptie verdringt ze de gebeurtenis, al blijven de gruwelijke beelden voor nachtmerries zorgen. Pas als ze op haar veertiende wordt uitgehuwelijkt, krijgt ze langzaam door hoe het met de moord zat.

De inspiratie voor dit deel van *Vreemde ogen* komt voort uit een slachtpartij die de mormonen in 1857 aanrichtten onder een karavaan emigranten op weg naar Californië. Deze gebeurtenis maakte deel uit van een langer gewapend conflict tussen de mormonen en de Amerikaanse regering en ging de geschiedenis in als de Mountain Meadows Massacre. "Op school had ik wel geleerd dat de blanken de indianen hadden uitgemoord en omgekeerd, maar ik wist niet dat er in Amerika ook gevallen waren geweest waarbij de ene groep blanken de andere uitmoordde. Dus heb ik me erin verdiept."

Volgens York liggen de overeenkomsten tussen verleden en heden voor het oprapen. "Zijn er nog religieuze fanatici die anderen desnoods met geweld hun geloof willen opdringen? Zijn er vrouwen die niet over hun eigen lichaam mogen beschikken en het slachtoffer van seksuele slavernij worden? En zijn er nog mensen die hiertegen in opstand komen en een einde aan dergelijke misstanden proberen te maken? Ja, die zijn er. Misschien niet genoeg, maar het is van levensbelang dat

we de aandacht op dergelijke onderwerpen blijven richten."